

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Baggeren Provinciale weg N210 e.o.

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

29 MAART 2020

Contactpersonen

AUKJE BEERENS
Specialist ecologie

T +31611871607
E aukje.beerens@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland

IRIS VAN HAMERSVELD
Ecoloog

T +31611397494
M +31611397494
E iris.vanhamersveld@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 4205
3006 AE Rotterdam
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	HET ECOLOGISCH WERKPROTOCOL	5
2.1	Werken conform de gedragscode	5
2.2	Wet natuurbescherming	5
2.3	Coördinatie	6
2.3.1	Deskundig ecooloog	6
2.3.2	Borging, toezicht en handhaving	6
3	BESCHRIJVING DEELGEBIED	7
4	VERSPREIDING BESCHERMDE SOORTEN	8
4.1	Bureaustudie	8
4.2	Veldbezoek	10
4.2.1	Watergangen	10
4.2.2	Weilanddepots	15
5	MAATREGELEN TER BESCHERMING VAN AANWEZIGE FLORA EN FAUNA	19
5.1	Algemene maatregelen	19
5.2	Planning werkzaamheden	19
5.3	Aanvullende maatregelen	21
5.4	Samenvattend	26
	BIJLAGEN	
	BIJLAGE A WET NATUURBESCHERMING - SOORTBESCHERMING	27
	BIJLAGE B VERSPREIDINGSGEGEVENS NDFF	31
	COLOFON	36

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (hierna HHSK) voert gefaseerd baggerbeheer van watergangen uit. Bij deze werkzaamheden kunnen negatieve effecten op aanwezige beschermde soorten aan de orde zijn. Daarom onderzoekt Arcadis in opdracht van HHSK voorafgaand aan het (achterstallig) baggeronderhoud, per deelgebied, of beschermde soorten aanwezig zijn. Indien dit het geval is, stelt de 'Gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen, Onderdeel Soortbescherming'¹ van de Unie van Waterschappen (hierna UvW) HHSK in staat om gebruik te maken van de vrijstellingsmogelijkheden die de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) biedt. Deze gedragscode is sinds 22 januari 2019 beschikbaar en vervangt de gedragscode in het kader van de voormalige Flora- en faunawet.

De gedragscode schrijft voor dat initiatiefnemers een ecologisch werkprotocol (hierna EWP) opstellen, zoals is opgenomen in de gedragscode: *“Voor werkzaamheden in de sfeer van beheer en onderhoud kan een eenmalig op te stellen, eenvoudig ecologisch werkprotocol deel uitmaken van een beheer- en onderhoudsplan [...] Dit werkprotocol moet voldoende ingaan op de te treffen maatregelen en voldoende specifiek zijn.”*

Onderliggend rapport betreft het EWP voor deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. Hierin staat beschreven welke beschermde soorten in het deelgebied kunnen worden verwacht, en welke maatregelen uit de gedragscode van de UvW daarmee relevant zijn. Het betreft naast eventuele soort specifieke maatregelen, ook algemene maatregelen. Het EWP is een vertaling van de gedragscode naar het specifieke deelgebied en de werkzaamheden.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het EWP nader toegelicht. In hoofdstuk 3 van dit EWP is een beschrijving opgenomen van het huidige deelgebied waar het baggerbeheer gaat plaatsvinden. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van (het – potentiële - leefgebied van) de beschermde soorten die ter plaatse, of in de omgeving van het deelgebied voorkomen, zowel op basis van bureaustudie als veldbezoek. In hoofdstuk 4 staan de maatregelen beschreven die getroffen moeten worden bij de uitvoering van de werkzaamheden om negatieve effecten te voorkomen.

In Bijlage A is een toelichting opgenomen op de soortbescherming van de Wnb en in Bijlage B zijn de verspreidingskaarten opgenomen van de aanwezige (beschermde) soorten binnen het deelgebied. Bijlage C bevat de contactgegevens van betrokken personen.

---

¹ Unie van Waterschappen, 2019. Gedragscode Wet natuurbescherming. Onderdeel Soortbescherming. Goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 22 januari 2019.

2 HET ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

2.1 Werken conform de gedragscode

De gedragscode van de UvW stelt HHSK in staat gebruik te maken van de vrijstellingsmogelijkheden die de Wnb biedt. Door te werken volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode is HHSK voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer & onderhoud vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag in het kader van de soortbescherming van de Wnb. Daarmee vervalt de procedurele onzekerheid die met het aanvragen van ontheffingen is gemoeid. De gedragscode bevordert daarnaast de structurele inbedding van soortbescherming in het handelen van het Hoogheemraadschap en scheidt duidelijkheid vooraf. In het EWP zijn de relevante maatregelen voor de uitvoering van de werkzaamheden opgenomen. Door te werken conform onderliggend EWP, is de kans groot dat de uitvoering van de werkzaamheden probleemloos verloopt.

Derden zijn er zelf voor verantwoordelijk dat zij zich aan de wet houden. Dat wil zeggen dat zij dienen te handelen conform een goedgekeurde gedragscode of dat zij een ontheffing aanvragen bij de provincie wanneer beschermde soorten in het geding zijn. HHSK zorgt ervoor dat partijen die in opdracht van het Hoogheemraadschap handelen (zoals loonwerkers, aannemers of onderzoekers) de gedragscode naleven.

Werken conform de gedragscode kan alleen wanneer de kaart van aanwezige natuurwaarden up-to-date is. Er kan niet vanuit worden gegaan dat beschermde soorten zich (inmiddels) niet buiten de in dit EWP opgenomen locaties bevinden. Het EWP kan dan ook aangepast worden op basis van nieuwe gegevens of kennis binnen het plangebied. Schakel bij twijfels altijd een deskundig ecoloog in om de situatie te beoordelen.

2.2 Wet natuurbescherming

Het EWP is opgesteld in het kader van soortbescherming onder de Wet natuurbescherming. In dit EWP is geen toetsing naar provinciaal beschermde gebieden gedaan. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de opdrachtgever. Als door de werkzaamheden sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten, kunnen verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden, zie ook Bijlage A.

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten van de Vogelrichtlijn, met verbodsbepalingen in Artikel 3.1 van de Wnb;
- Soorten van de Habitatrichtlijn, met verbodsbepalingen in Artikel 3.1 van de Wnb;
- Andere soorten, met verbodsbepalingen in Artikel 3.1 van de Wnb.

De verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in, en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode en voor specifieke handelingen. Het uitvoeren van beheer en onderhoud aan watergangen behoort tot deze handelingen en er is dus een gedragscode vastgesteld door UvW.

Sinds 22 januari 2019 is er een nieuwe gedragscode beschikbaar: 'Gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen, Onderdeel Soortbescherming'². De nieuwe gedragscode sluit aan op de (nieuwe) Wnb en is gebaseerd op de nieuwste soortenlijsten. In het kader van de Wnb is (ten opzichte van de Flora- en faunawet) een aantal veranderingen opgetreden in de lijst met beschermde soorten. Zo is er een aantal extra beschermde soorten bijgekomen, maar is ook een aantal soorten niet langer beschermd. Voorliggend EWP is gebaseerd op de nieuwe gedragscode en beschrijft maatregelen om effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Hierbij gaat het om zowel soort specifieke maatregelen, als algemene maatregelen. Soort specifieke maatregelen zijn aan de orde wanneer specifiek (leefgebied voor) een beschermde soort aanwezig is, die niet is vrijgesteld binnen de Provincie Zuid-Holland. De provincie heeft namelijk in de 'Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland' een algemene vrijstelling verleend voor bestendig beheer en onderhoud van gebieden voor specifieke algemeen voorkomende beschermde soorten. Deze soorten zijn opgenomen in Bijlage A. De soorten waarvoor een vrijstelling geldt conform de verordening van de provincie,

---

² Unie van Waterschappen, 2019. Gedragscode Wet natuurbescherming. Onderdeel Soortbescherming. Goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 22 januari 2019.

komen overeen met de soorten die in de gedragscode worden genoemd. Voor deze soorten, en de niet-beschermde soorten, gelden wel algemene maatregelen. Deze zijn van toepassing voor alle soorten, in het kader van de algemene zorgplicht (Artikel 1.11³ van de Wnb). Ten aanzien van individuele planten en dieren geldt het naleven van deze gedragscode als een belangrijke invulling daarvan.

2.3 Coördinatie

2.3.1 Deskundig ecooloog

In onderliggend werkprotocol wordt bij de werkzaamheden genoemd dat deze onder begeleiding van een ecooloog moeten plaatsvinden. Hier wordt telkens een 'ecologisch deskundige' bedoeld, zoals door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland wordt toegelicht: "een persoon die in een bepaalde situatie en voor specifieke soorten gevraagd wordt te adviseren en/of begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie."

De persoon dient te voldoen aan een van de punten zoals genoemd door RvO:

- Hij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
- Hij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

2.3.2 Borging, toezicht en handhaving

Om de uitvoering van de mitigerende maatregelen te waarborgen, moet tijdens de werkzaamheden te allen tijde aangetoond kunnen worden dat er gewerkt wordt volgens het ecologisch werkprotocol.

Het werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn op de locatie. Op verzoek moeten deze stukken kunnen worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

In Bijlage C zijn de contactgegevens opgenomen van de personen die betrokken en verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de werkzaamheden conform het ecologisch werkprotocol.

Wanneer tijdens de werkzaamheden twijfel bestaat over de uitvoering, beschermde soorten op een onverwachte plaats worden aangetroffen of wanneer volgens de ecooloog de werkzaamheden op een locatie in conflict zijn, moet het advies als bindend worden gezien en moet direct actie worden ondernomen.

Bij ecologische calamiteiten dient contact opgenomen te worden met de ecooloog.

Om effecten op beschermde soorten tijdens de werkzaamheden te voorkomen, is een goede samenwerking, afstemming en coördinatie tussen betrokken partijen vereist. Wijzigingen in planning, fasering, uitvoermethode of geheel nieuwe activiteiten in afwijking van dit protocol, dienen vooraf getoetst te worden door de ecooloog.

---

³ De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende en van nature in Nederland thuishorende dieren en planten, dus ook de niet juridisch beschermde.

3 BESCHRIJVING DEELGEBIED

In Figuur 1 is een overzicht gegeven van deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. waar het baggerbeheer wordt uitgevoerd. De watergangen liggen midden in het veenweidegebied van de Krimpenerwaard. Alle te baggeren watergangen grenzen aan landbouwpercelen waarbij langs enkele watergangen bomen en bebouwing aanwezig zijn. Verder zijn er vijf weilanddepots aangewezen voor het bergen van baggerspecie.

Figuur 1 Overzichtskaart van de te baggeren watergangen en voorgenomen baggerdepots in 2021.

4 VERSPREIDING BESCHERMDE SOORTEN

4.1 Bureaustudie

Met behulp van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB) en enkele aanvullende bronnen is een overzicht verkregen van beschermde soorten die in de afgelopen vijf jaar binnen en in de directe omgeving van het deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. zijn waargenomen.

In Tabel 1 is een overzicht gegeven van de waargenomen beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor bestendig beheer en onderhoud, zoals toegelicht in paragraaf 2.2. In Tabel 2 is een overzicht opgenomen van aanwezige beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt. Het gaat om soorten van de Habitatrichtlijn en Andere soorten.

Relevante soorten die een effect kunnen ondervinden van de werkzaamheden en waarvoor mogelijk maatregelen moeten worden getroffen zijn in **vetgedrukt** weergegeven. Voor deze soorten is op basis van het veldbezoek beoordeeld of geschikt habitat aanwezig is binnen of in de directe omgeving van het deelgebied, zie paragraaf 4.2. Als dit het geval is, zijn in paragraaf 5.3 soort specifieke maatregelen per traject opgenomen.

De overige soorten zijn niet relevant, omdat effecten op deze soorten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Dat is het geval als de betreffende soort geen hinder ondervindt van werkzaamheden die nodig zijn voor baggeronderhoud, of omdat leefgebied van de betreffende soort niet voorkomt nabij watergangen waar baggeronderhoud plaatsvindt en deze voorkomt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Voor deze overige soorten zijn geen specifieke maatregelen nodig, wel geldt te allen tijde de zorgplicht, ook voor de soorten die zijn vrijgesteld. Door de algemene maatregelen in paragraaf 5.1 en 5.2 te volgen wordt uitvoering gegeven aan de zorgplicht.

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn in Nederland beschermd. Het gaat om soorten als bedoeld in Artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is beschermd in het kader van de Wnb (Artikel 3.1 van de Wnb).

Tabel 1 Overzicht waargenomen beschermde soorten binnen deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. waarvoor een algemene vrijstelling geldt.

Soortgroep	Soort	Beschermingscategorie Wnb
Amfibieën	Bastaardkikker	Andere nat.
Amfibieën	Bruine kikker	Andere nat.
Amfibieën	Gewone pad	Andere nat.
Amfibieën	Kleine watersalamander	Andere nat.
Amfibieën	Meerkikker	Andere nat.
Zoogdieren	Bosmuis	Andere nat.
Zoogdieren	Bunzing	Andere nat.
Zoogdieren	Dwergmuis	Andere nat.
Zoogdieren	Egel	Andere nat.
Zoogdieren	Haas	Andere nat.
Zoogdieren	Hermelijn	Andere nat.
Zoogdieren	Konijn	Andere nat.
Zoogdieren	Ree	Andere nat.
Zoogdieren	Veldmuis	Andere nat.
Zoogdieren	Vos	Andere nat.
Zoogdieren	Wezel	Andere nat.

Tabel 2 Overzicht waargenomen beschermde soorten binnen deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. Relevante soorten zijn **vetgedrukt** weergegeven.

Soortgroep	Soort	Beschermings-categorie Wnb	Effect bij voorbaat uitgesloten	Aanwezig buiten invloedsfeer
Planten	Groot spiegelklokje	Overige EU		x
Vissen	Grote modderkruiper	Overige EU		
Amfibieën	Rugstreepad	Overige EU		
Amfibieën	Heikikker	Overige EU		
Reptielen	Ringslang	Overige EU		
Insecten	Gevlekte witsnuitlibel	Overige EU		
Insecten	Groene glazenmaker	Overige EU		
Vogels	Grutto	Vogelrichtlijn		
Vogels	Kievit	Vogelrichtlijn		
Vogels	Tureluur	Vogelrichtlijn		
Vogels	Krakeend	Vogelrichtlijn		x
Vogels	Bergeend	Vogelrichtlijn		x
Vogels	Kleine plevier	Vogelrichtlijn		x
Vogels	Kemphaan	Vogelrichtlijn		x
Vogels	Kluut	Vogelrichtlijn		x
Vogels	Slobeend	Vogelrichtlijn		x
Vogels	Visdief	Vogelrichtlijn		x
Vogels	Watersnip	Vogelrichtlijn		x
Zoogdieren	Bever	Overige EU		x
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Overige EU		
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis	Overige EU	x	
Zoogdieren	Laatvlieger	Overige EU	x	
Zoogdieren	Ruige dwergvleermuis	Overige EU	x	
Weekdieren	Platte schijfhoren	Overige EU		x

Op basis van onderstaande bronnen en expert judgement zijn naast de waargenomen soorten uit NDFF mogelijk nog enkele andere beschermde soorten te verwachten.

Deze soorten zijn weergegeven in Tabel 3.

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdierverseniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.sovon.nl

Tabel 3 Overige soorten welke mogelijk geschikt leefgebied hebben langs of in de te baggeren watergangen.

Soortgroep	Soort	Beschermingscategorie Wnb
Vogels	Algemene broedvogels	Vogelrichtlijn
Vogels	Zwarte stern	Vogelrichtlijn
Amfibieën	Kamsalamander	Overige EU

In Bijlage B zijn de waarnemingen van de hiervoor genoemde relevante soorten weergegeven in enkele overzichtskaarten. Er dient rekening mee gehouden te worden dat in veel gevallen waarnemingen op km-hok niveau zijn weergegeven. De locatie van de waarneming zoals weergegeven in de figuren is daarom niet altijd precies. Dit is met name relevant voor groeiplaatsen van vaatplanten. Op basis van het veldbezoek, zie volgende paragraaf, is beoordeeld of geschikt habitat voor deze soorten al dan niet aanwezig is binnen het deelgebied of de directe omgeving.

4.2 Veldbezoek

Op 9 april 2019 is een veldbezoek gebracht aan het deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. door Iris van Hamersveld, ecooloog. De omstandigheden waren 10°C en zonnig. Op 4 september en 30 oktober 2020 zijn aanvullende veldbezoeken gebracht aan het deelgebied door Lucas de Haan, ecooloog. Het veldbezoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het deelgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïntariseerd of en voor welke soorten potentieel geschikt leefgebied aanwezig is in het deelgebied. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het deelgebied (kunnen) worden aangetast bij het uitvoeren van baggeronderhoud. Er is extra aandacht besteed aan de soorten die zijn waargenomen en welke een negatief effect kunnen ondervinden als gevolg van baggeronderhoud.

Het gaat om de relevante soorten zoals die in de vorige paragraaf 4.1 zijn benoemd. Op basis van het veldbezoek is beoordeeld of geschikt leefgebied voor deze soorten daadwerkelijk aanwezig is binnen het deelgebied. Het uitsluiten van de aanwezigheid van deze soorten binnen het geschikte leefgebied kan enkel middels een soortgericht onderzoek voor deze specifieke soorten.

4.2.1 Watergangen

Op basis van het veldbezoek is het deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. in drie verschillende clusters watergangen te onderscheiden: bebouwing, agrarisch en natuur. Bij elk cluster watergangen zijn er verschillende natuurwaarden aanwezig. Hoewel de clusters er op het oog verschillend uitzien bieden ze voor veel dezelfde soorten (potentieel) geschikt habitat.

Hieronder staan de clusters beschreven:

- **Bebouwing:** een deel van de watergangen loopt door bebouwd gebied. De watergangen variëren van relatief breed tot smal. Langs één of (in enkele gevallen) beide oevers loopt een weg. Aan de andere zijde wisselen percelen met woonhuizen elkaar af met landbouwpercelen. Percelen met woonhuizen zijn beschoeid en worden via een burg over de watergang verbonden met de openbare weg. Tussen de watergang en de openbare weg staan enkele kleine bomen en wordt de oever (op veel locaties) gemaaid. Op enkele locaties wordt de oever niet gemaaid en is tevens niet beschoeid, hier is relatief veel oevervegetatie aanwezig. De oevers van de landbouwpercelen zijn niet beschoeid en hebben eentonige en lage oevervegetatie.
In vrijwel alle watergangen is weinig onderwater vegetatie aanwezig. Echter op enkele locaties komt krabbenscheer voor.

Er moet bij deze watergangen rekening worden gehouden met:

- **Algemene zoogdieren zoals muisachtigen en algemene amfibieënsoorten;**
- **Algemene broedvogel;**
- **Ringslang;**
- **Groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel, oftewel de aanwezigheid van krabbenscheer.**
- **Grote modderkruiper**

Figuur 2 Foto impressie cluster bebouwing

- **Agrarisch:** langs deze watergangen liggen aan een kant weilanden. Aan de andere kant loopt een weg. De oevers langs de weilanden zijn weinig begroeid. Aan de kant van de weg zijn de oevers op sommige plekken verruigd en staan er enkele bomen en struwelen. Langs relatief drukke wegen worden de oevers kort gemaaid en is er derhalve weinig oeverbegroeiing. De watergang zelf is breed, weinig onderwater vegetatie en staat onder sterke invloed van de omliggende landbouwpercelen. Op enkele locaties komt krabbenscheer voor.

Er moet bij deze watergangen rekening worden gehouden met:

- **Algemene zoogdieren zoals muisachtigen en algemene amfibieënsoorten;**
- **Algemene broedvogels;**
- **Groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel, oftewel de aanwezigheid van krabbenscheer;**
- **Ringslang.**
- **Grote modderkruiper**

Figuur 3 Foto impressie cluster agrarisch

- **Natuur:** deze watergangen betreffen schone, relatief brede en stromende watergangen met natuurlijke oevers. Aan een of beide zijden staan bomen of struwelen aan de andere zijde loopt in enkele gevallen een doorgaande weg. De oevers hebben relatief ruige en afwisselende vegetaties. Op sommige plekken wordt de oever gemaaid en wordt het maaisel niet afgevoerd maar ligt in hopen op de oever. Op enkele locaties komt krabbenscheer voor.

Er moet bij deze watergangen rekening worden gehouden met:

- **Algemene zoogdieren zoals muisachtigen en algemene amfibieënsoorten;**
- **Algemene broedvogels;**
- **Ringslang;**
- **Waterspitsmuis;**
- **Groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel, oftewel de aanwezigheid van krabbenscheer.**

Figuur 4 Foto impressie van cluster natuur

Figuur 5 Clustering watergangen Baggeren Provinciale weg N210 e.o. Bebouwing (oranje), agrarisch (blauw), natuur (rood).

In onderstaande tabel is aangegeven welke beschermde soorten te verwachten zijn in de bovengenoemde clusters (op basis van waarnemingen uit de NDFF en/of tijdens het veldbezoek en/of aanwezigheid van potentieel geschikt leefgebied). De exacte locaties langs de oever waar de beschermde soorten te verwachten zijn, zijn beschreven in paragraaf 5.3.

Tabel 4 Overzicht waargenomen (tijdens veldbezoek of uit de NDFF) of te verwachten beschermde soorten binnen deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. Relevante soorten zijn **vetgedrukt** weergegeven.

Soort	Beschermings-categorie Wnb	Habitat	Geschikt leefgebied aanwezig?	Aanwezig in cluster
Algemene broedvogels	Vogelrichtlijn	Vrijwel overal behalve waar oevers beschoeid zijn en of er geen mogelijkheid is om op de kant te broeden	Ja	Alle
Zwarte stern	Vogelrichtlijn	Aanwezigheid van krabbenscheer*	Nee	-
Rugstreeppad	Overige EU	Niet visrijk, ondiep en droogvallend water, flauwe oevers	Nee	-
Groene glazenmaker	Overige EU	Stilstaande wateren met krabbenscheer	Ja	Alle
Waterspitsmuis	Overige EU	Schoon, niet snelstromend water met ontwikkelde onderwater vegetatie en sterk begroeide oevers, in kriwa vooral in boezems	Ja	Natuur
Platte schijfhoren	Overige EU	Schoon water met rijke begroeiing, met bijvoorbeeld krabbenscheer, draadalgen, waterpest en kikkerbeet	Nee	-
Grote modderkruiper	Andere nat.	Droogvallende sloten, schoon water, dikke modderlaag, uitbundige plantengroei	Ja**	Alle
Groot spiegelklokje	Andere nat.	Open zonnige plekken, stikstof arme en matig voedselrijke bodems	Nee	-
Ringslang	Andere nat	Beschutte kant, veel waterplanten, broeihopen, vorsvrije plekjes	Ja	Alle
Gevlekte witsnuitlibel	Overige EU	Verlandingszone, krabbenscheer	Ja	Alle
Kamsalamander	Overige EU	Geen vissen, veel waterplanten, begroeide oevers, houtwallen, struweel	Nee	-
Heikikker	Overige EU	Half-natuurlijk grasland, niet in agrarisch landschap of rond infrastructuur en bebouwing	Nee	-

*Zwarte stern broedt in de Krimpenerwaard alleen op nestvlotjes, in de watergangen van Baggeren Provinciale weg N210 e.o. zijn geen nestvlotjes aanwezig.

** Voor watergangen waar de grote modderkruiper is uitgesloten: de grote modderkruiper is een soort die voornamelijk voorkomt in beschutte doodlopende watergangen waar er weinig tot geen andere vis voorkomt. De soort verstopt zich in dikke modderlagen en kan zelfs in droogvallende sloten nog een lange tijd overleven. De soort komt o.a. voor in smalle zijtakken van poldersloten. Naar mate de watergangen dichter bij de brede 'hoofdwatergang' komt wordt de soort steeds minder aangetroffen. Dit gedeelte van de watergang wordt hooguit gebruikt voor verplaatsingen van het een naar het andere leefgebied.

De betreffende watergangen zijn veelal 'hoofdwatergangen' en zijn breed, staan in verbinding met elkaar en stromen daardoor zwak. Daarnaast is er weinig oevervegetatie en onderwatervegetatie waar de grote modderkruiper in kan schuilen. Bredere en diepere watergangen hebben in de regel een grotere diversiteit en hoeveelheid aan vis. Daarnaast vallen de watergangen niet droog en bieden derhalve geen niche waar andere vissen niet in kunnen overleven waar de grote modderkruiper dat wel kan. In bredere en diepere watergangen wordt de grote modderkruiper niet verwacht.

4.2.2 Weilanddepots

Er zijn vijf percelen (v/d Laan B158, Both, Dekker, PZH B2072 & PZH B2073) aangewezen om een weilanddepot aan te leggen voor het bergen van de baggerspecie (zie Figuur 6).

Figuur 6 Te baggeren watergangen (groene lijn, boven) en de aangewezen weilanddepots (beneden).

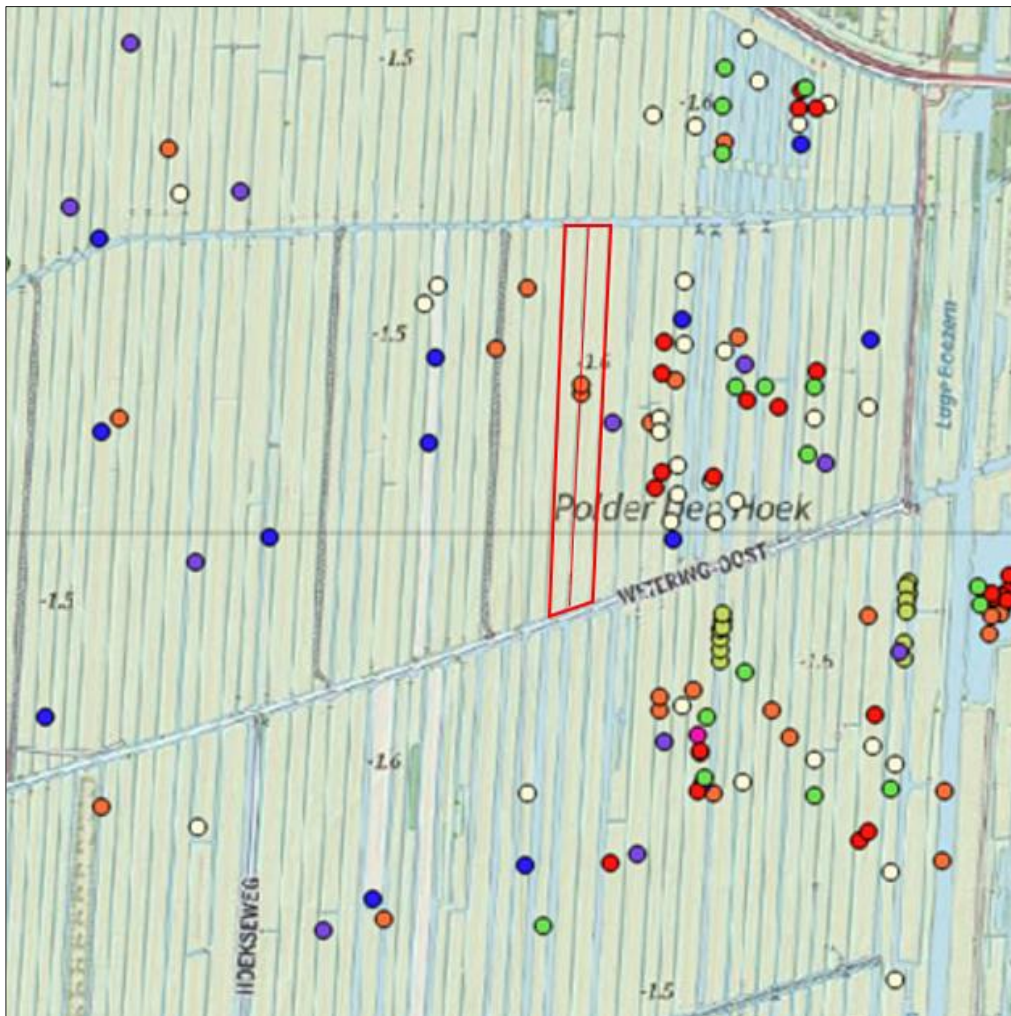
Uit het veldbezoek is gebleken dat alle vijf de onderzochte percelen geschikt zijn als leefgebied en broedplaats voor beschermde weidevogels als de grutto, kievit en tureluur. Uit de bureaustudie zijn duidelijke verschillen in functie van de percelen voor weidevogels vastgesteld. Hieronder wordt per perceel beschreven of deze geschikt worden bevonden als baggerdepot en/of welke maatregelen genomen moeten worden in het kader van soortbescherming.

Percelen PZH 1 & PZH 2

In beide percelen van PZH zijn territoria van weidevogels grutto en tureluur vastgesteld (NDFF). De percelen ten oosten en noorden van PZH zijn ook territoria van andere weidevogels als kievit en wintertaling (NDFF). In 2020 is door Van der Goes en Groot broedparen geteld in opdracht van PZH⁴. Hieruit blijken twee broedparen van slobeend aanwezig te zijn tussen de percelen van PZH (zie Figuur 7). Het Agrarisch

⁴ Van der Goes en Groot (2021). Rapportage nog niet beschikbaar.

Collectief Krimpenerwaard heeft geadviseerd om voor deze percelen specifieke maatregelen te nemen om mogelijk negatieve effecten te voorkomen. Deze maatregelen worden nader toegelicht in paragraaf 5.3.

Figuur 7 Broedvogeltelling 2020 met PZH percelen (rode kaders).

Op beide percelen van PZH zijn geen andere beschermde soorten m.b.t. de Wet natuurbescherming aangetroffen tijdens het veldbezoek. De agrarische percelen zijn nog in gebruik en hebben een open structuur, hiermee zijn ze ongeschikt als verblijfplaats voor beschermde soorten als marterachtigen en ringslangen. De watergangen in het gebied worden mogelijk als foerageergebied gebruikt door vleermuizen, echter is dit geen essentieel gebied door de hoeveelheid geschikt alternatief in de directe omgeving. Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten amfibieën en reptielen in het projectgebied (NDFF). De werkzaamheden leiden wel mogelijk tot het ontstaan van ondiepe poelen waarmee het geschikt wordt als afzetplaats van eieren door de rugstreeppad. Er dienen voor de werkzaamheden hierom maatregelen genomen te worden, deze staan beschreven in paragraaf 5.3. Incidenteel kunnen individuen van algemene soorten als ree, vos of gewone pad foerageren of aanwezig zijn op de percelen, het is daarom belangrijk om tijdens de werkzaamheden de zorgplicht in acht te nemen (Bijlage A).

Perceel Dekker

Binnen het perceel Dekker zijn geen vastgestelde territoria van weidevogels, tijdens het veldbezoek zijn hier wel foeragerende Kievieten waargenomen. Gezien de ligging nabij de percelen PZH en het belangrijke omliggende gebied voor weidevogels kan verwacht worden dat ook het perceel Dekker incidenteel gebruikt wordt als broedplaats. Echter zijn er geen vastgestelde territoria binnen het perceel bekend en heeft dit perceel geen essentiële functie binnen de omgeving voor weidevogels en is hiermee in het kader van soortbescherming geschikt als baggerdepot. Voor de aanleg en toekomstig gebruik van het baggerdepot dienen wel maatregelen genomen te worden ten behoeve van mogelijk aanwezige weidevogels. Deze

maatregelen staan verder beschreven in paragraaf 5.3. Op het perceel Dekker zijn geen andere beschermde soorten m.b.t. de Wet natuurbescherming aangetroffen tijdens het veldbezoek. De agrarische percelen zijn nog in gebruik en hebben een open structuur, hiermee zijn ze ongeschikt als verblijfplaats voor beschermde soorten als marterachtigen en ringslangen. De watergangen in het gebied worden mogelijk als foerageergebied gebruikt door vleermuizen, echter is dit geen essentieel gebied door de hoeveelheid geschikt alternatief in de directe omgeving. Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten amfibieën en reptielen in het projectgebied (NDFF). De werkzaamheden leiden wel mogelijk tot het ontstaan van ondiepe poelen waarmee het geschikt wordt als afzetplaats van eieren door de rugstreeppad. Er dienen voor de werkzaamheden hierom maatregelen genomen te worden, deze staan beschreven in paragraaf 5.3. Incidenteel kunnen individuen van algemene soorten als ree, vos of gewone pad foerageren of aanwezig zijn op de percelen, het is daarom belangrijk om tijdens de werkzaamheden de zorgplicht in acht te nemen (Bijlage A).

Perceel Both

Binnen het perceel Both en in de directe omgeving zijn geen vastgestelde territoria van weidevogels. Tijdens het veldbezoek zijn de knobbelzwaan en grutto foeragerend waargenomen. Mogelijk maken broedvogels gebruik van de bomen en bosschages op het perceel ten oosten van het perceel Both. Gezien de kleine aantallen waargenomen en geen vastgestelde territoria van weidevogels is het perceel Both in het kader van soortbescherming geschikt als baggerdepot. Voor de aanleg en toekomstig gebruik van het baggerdepot dienen wel maatregelen genomen te worden ten behoeve van mogelijk aanwezige weidevogels of algemene broedvogels. Deze maatregelen staan verder beschreven in paragraaf 5.3. Op het perceel Both zijn geen andere beschermde soorten m.b.t. de Wet natuurbescherming aangetroffen tijdens het veldbezoek. De agrarische percelen zijn nog in gebruik en hebben een open structuur, hiermee zijn ze ongeschikt als verblijfplaats voor beschermde soorten als marterachtigen en ringslangen. De watergangen in het gebied worden mogelijk als foerageergebied gebruikt door vleermuizen, echter is dit geen essentieel gebied door de hoeveelheid geschikt alternatief in de directe omgeving. Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten amfibieën en reptielen in het projectgebied (NDFF). De werkzaamheden leiden wel mogelijk tot het ontstaan van ondiepe poelen waarmee het geschikt wordt als afzetplaats van eieren door de rugstreeppad. Er dienen voor de werkzaamheden hierom maatregelen genomen te worden, deze staan beschreven in paragraaf 5.3. Incidenteel kunnen individuen van algemene soorten als ree, vos of gewone pad foerageren of aanwezig zijn op de percelen, het is daarom belangrijk om tijdens de werkzaamheden de zorgplicht in acht te nemen (Bijlage A).

Perceel v/d Laan

Binnen het perceel v/d Laan en in de directe omgeving bevinden zich geen vastgestelde territoria van weidevogels. Wel zijn er eenmalige waarnemingen van broedgevallen bekend van de tureluur en grutto. Gezien de kleine aantallen waargenomen en vastgelegde broedgevallen weidevogels in de omgeving van het perceel v/d Laan heeft het perceel geen essentiële functie binnen de omgeving voor weidevogels. Hiermee is het perceel in het kader van soortbescherming geschikt als baggerdepot. Voor de aanleg en toekomstig gebruik van het baggerdepot dienen wel maatregelen genomen te worden ten behoeve van mogelijk aanwezige weidevogels of algemene broedvogels. Deze maatregelen staan verder beschreven in paragraaf 5.3. Op het perceel v/d Laan zijn geen andere beschermde soorten m.b.t. de Wet natuurbescherming aangetroffen tijdens het veldbezoek. De agrarische percelen zijn nog in gebruik en hebben een open structuur, hiermee zijn ze ongeschikt als verblijfplaats voor beschermde soorten als marterachtigen en ringslangen. De watergangen in het gebied worden mogelijk als foerageergebied gebruikt door vleermuizen, echter is dit geen essentieel gebied door de hoeveelheid geschikt alternatief in de directe omgeving. Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten amfibieën en reptielen in het projectgebied (NDFF). De werkzaamheden leiden wel mogelijk tot het ontstaan van ondiepe poelen waarmee het geschikt wordt als afzetplaats van eieren door de rugstreeppad. Er dienen voor de werkzaamheden hierom maatregelen genomen te worden, deze staan beschreven in paragraaf 5.3. Incidenteel kunnen individuen van algemene soorten als ree, vos of gewone pad foerageren of aanwezig zijn op de percelen, het is daarom belangrijk om tijdens de werkzaamheden de zorgplicht in acht te nemen (Bijlage A).

Figuur 8 Foto impressie aangewezen weilandpercelen voor de aanleg van baggerdepots.

5 MAATREGELEN TER BESCHERMING VAN AANWEZIGE FLORA EN FAUNA

5.1 Algemene maatregelen

Bij de uitvoering van baggeronderhoud worden tenminste de volgende algemene maatregelen nageleefd:

1. Bij de locatiekeuze voor het afzetten van bagger, zand of slib op land wordt rekening gehouden met beschermde terrestrische soorten. Dat laat de ontvangstplicht door aangelanden onverlet.
2. Bagger of slib dat op de kant wordt gedeponneerd blijft bij voorkeur minimaal 48 uur liggen, opdat amfibieën terug naar het water kunnen vluchten, tenzij voor die locatie een botanische doelstelling geldt.
3. Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/of sparende technieken toegepast.
4. Als de werkzaamheden vanaf het land plaatsvinden, wordt de rijsnelheid van machines zo afgesteld dat dieren zo veel mogelijk kunnen wegvluchten. Bij voorkeur wordt stapvoets gereden. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen.
5. Werkzaamheden vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode, opdat verstoring van de omgeving door verlichting wordt voorkomen. Bij nachtelijke verlichting van een werklocatie wordt uitstraling naar de omgeving vanaf een uur na zonsondergang zo veel mogelijk voorkomen.
6. Er wordt één kant op gewerkt, en indien aan de orde van de dichte zijde naar het open water of gebied gewerkt, zodat dieren kunnen wegvluchten.

Ten aanzien van broedvogels gelden de volgende algemene maatregelen:

7. Aangetroffen broedende vogels, in gebruik zijnde nesten en eieren dienen altijd te worden gespaard, ook buiten het reguliere broedseizoen van 15 maart tot 15 juli. Broedende vogels mogen evenmin worden verstoord. Het uitvoerend personeel dient te allen tijde te letten op alarmerende vogels en hun nesten.
8. Wanneer nesten niet in gebruik zijn, zijn alleen de nesten beschermd van categorie 1 t/m 4 van de in bijlage 4 van de gedragscode genoemde soorten. Nesten van soorten uit categorie 5 van deze genoemde soorten, zijn beschermd wanneer in de omgeving nestgelegenheid voor deze soorten schaars is.
9. In gebieden met zwarte stern wordt altijd minimaal 50% van de krabbenscheervegetatie gespaard. Het gespaarde gedeelte wordt pas gebaggerd nadat het eerder gebaggerde gedeelte voldoende hersteld is. Tijdens het baggeren wordt op de kant gedeponeerde krabbenscheer zoveel mogelijk teruggeplaatst.

5.2 Planning werkzaamheden

Het onderhoudsbaggeren vindt plaats in een cyclus van 6 à 7 jaar. Dit leidt dus automatisch tot een fasering in tijd en ruimte. Onderhoudsbaggeren heeft tijdelijk een negatieve invloed op aanwezige flora en fauna, maar is noodzakelijk om het watersysteem te laten voldoen aan de maatvoering die in de legger is vastgelegd. Door fasering van de werkzaamheden in ruimte en tijd is herstel van flora en fauna mogelijk en wordt het tijdelijk negatieve effect afgezwakt. Doorgaans treedt er enige tijd na uitvoering van het onderhoudsbaggeren een verbetering van de (water)kwaliteit op.

Bij de uitvoering dient rekening te worden gehouden met de temperatuur van het water. Er wordt niet gebaggerd bij watertemperaturen rond of onder het vriespunt, of als deze hoog zijn. De temperatuurgrenzen en eventuele extra maatregelen worden bepaald door een ecologisch deskundige. Indien er sprake is van ijsvorming, dient het onderhoudsbaggeren gestopt te worden. Bij een te lage temperatuur raken vissen en amfibieën namelijk inactief waardoor zij niet meer kunnen vluchten. Bij een te hoge temperatuur kan zuurstofloosheid van het water ontstaan.

Conform de gedragscode Wnb voor de UvW dient voor de werkzaamheden op plaatsen waar juridisch beschermde soorten voorkomen, voorafgaand aan de baggerwerkzaamheden een keuze te worden gemaakt uit een van de drie onderstaande strategieën:

1. Er mag jaarrond worden gewerkt onder de volgende voorwaarden: tijdens het groeiseizoen (1 april – 1 oktober) wordt ten hoogste 75% van de vegetatie in het natte profiel (ten hoogste 50% indien het een vegetatie van krabbenscheer betreft) en ten hoogste 75% van het slib van de waterbodembodem verwijderd. Bij volgende baggerbeurten kunnen andere delen worden gespaard, zodat de watergang aan de noodzakelijke maatvoering blijft voldoen en beschermde soorten kunnen vluchten en de wel gebaggerde delen opnieuw bevolken (de zogenoemde 'habitatbenadering'). Daarnaast dient de vegetatie in het talud te worden gespaard. In onderstaand kader is uitgewerkt op welke wijze en in welke watergangen minimaal 25% van het leefgebied kan worden gespaard.
2. Het eerste alternatief, waarbij eveneens jaarrond werken mogelijk is, is dat in overleg met een ecologisch deskundige zodanige andere maatregelen worden getroffen dat het baggeren niet van wezenlijke invloed is op de populaties van te beschermen soorten. De maatregelen kunnen bijvoorbeeld inhouden dat het baggerslib direct na het baggeren wordt geïnspecteerd op juridisch beschermde soorten en dat deze terstond worden teruggezet (het zogenoemde 'nalopen'). Voorwaarde voor deze maatregel is dat deze wordt uitgevoerd met voldoende mankracht, wat betekent dat minimaal één extra persoon meeloopt om organismen zo snel mogelijk terug te kunnen plaatsen.
3. Het tweede alternatief is dat wordt gewerkt buiten het broedseizoen. Als broedseizoen geldt globaal de periode van 15 maart tot 15 juli, maar in een vroeg of laat voor- of najaar kunnen deze grenzen in overleg met een ecologisch deskundige worden aangepast.

Op trajecten waar een juridisch beschermde soort aanwezig is dient aanvullend een soort gebonden werkwijze gevolgd te worden. Deze zijn in de volgende paragraaf uitgewerkt.

Sparen van minimaal 25% van leefgebied

Minimaal 25% van het leefgebied wordt gespaard:

- In watergangen ≤ 4 meter op de waterlijn, wordt 25% gespaard eenzijdig langs de oever van de watergang met een maximaal breedte van 1 meter.
- In watergangen > 4 meter op de waterlijn, wordt langs beide oevers een zone gespaard met een minimale breedte van 0,5 meter.
- In druppelvormige wateren en grotere waterpartijen wordt eveneens een gedeelte (minimaal 1 meter brede zone) langs de oevers tijdens het baggeren gespaard.

5.3 Aanvullende maatregelen

Groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel

Op onderstaande afbeelding is weergegeven in welke watergangen er maatregelen moeten worden getroffen voor de groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel. Dit betreffen watergangen waar op basis van het veldbezoek, informatie van HHSK en waarnemingen uit de NDFF goed ontwikkelde krabbenscheervelden aanwezig zijn (de maatregel geldt voor alle krabbenscheervelden, ook voor zover niet weergegeven in Figuur 8).

Deze maatregelen betreffen:

- Er wordt minimaal 50% van de (krabbenscheer)vegetatie en waterbodem gespaard. Daarnaast wordt alleen gebaggerd in de periode van 1 oktober tot 31 december.

Figuur 9 In het rood de watergangen waar maatregelen getroffen moeten worden voor behoud van aanwezige krabbenscheervelden voor de groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel.

Ringslang

Op onderstaande afbeelding is weergegeven voor welke watergangen er maatregelen moeten worden getroffen voor de ringslang. Dit betreffen voornamelijk watergangen met verruigde oevers met voldoende schuilmogelijkheden voor de soort.

Deze maatregelen betreffen:

- Broeihopen van de ringslang worden onder begeleiding van een deskundig ecooloog gemarkeerd en niet beschadigd. Een broeihop is een hoop organisch materiaal vaak bestaande uit haksel, blad en ander groenafval (zie Figuur 10 **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). In het winterseizoen (oktober t/m medio april) worden, op plaatsen waar reptielen voorkomen, wortelkluiten en bladhopen gespaard.
- Bagger en maaisel wordt niet op de oever gedeponerd als deze op dat moment door reptielen als voortplantingsbiotoop in gebruik is. Als voortplantingsperiode voor de ringslang wordt eind maart t/m eind mei aangehouden⁵. Wanneer binnen de voortplantingsperiode gewerkt wordt dient het deponeren van bagger en maaisel onder begeleiding van een deskundig ecooloog uitgevoerd te worden.
- Wanneer voor de baggerwerkzaamheden gebruik gemaakt wordt van een zuigboot is er m.b.t. de ringslang geen probleem.

Figuur 10 Voorbeeld van een broeihop.

---

⁵ <http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocollenflora-enfaunawet/ringslang.pdf>

Figuur 11 In het rood gemarkeerd de watergangen waar maatregelen moeten worden getroffen voor de ringslang.

Waterspitsmuis

Op onderstaande afbeelding is weergegeven voor welke watergangen er maatregelen moeten worden getroffen voor de waterspitsmuis.

Deze maatregelen betreffen:

- De werkzaamheden dienen zo te worden uitgevoerd dat de oevers niet worden beschadigd, ook als wordt gekozen voor de 'habitatbenadering'. Baggerslib en plantenresten worden niet in de leefgebieden van de waterspitsmuis gedeponerd.
Met betrekking tot de watergangen in Baggeren Provinciale weg N210 e.o. betekent dit dat het baggerslib en plantenresten wel kunnen worden gedeponerd op de oever aan de wegzijde (indien aanwezig) van de watergang.

Figuur 12 In het rood gemarkeerd de watergangen waar maatregelen moeten worden getroffen voor de waterspitsmuis.

Grote modderkruiper

Op onderstaande afbeelding is weergegeven voor welke watergangen er maatregelen moeten worden getroffen voor de ringslang. Dit betreffen voornamelijk smalle watergangen met oevervegetatie en of watergangen die mogelijk droogvallen in de zomer.

In deze watergangen moet de volgende maatregelen worden getroffen voor de grote modderkruiper:

- Werkzaamheden onder de waterlijn worden op plaatsen waar grote modderkruiper voorkomt uitsluitend in overleg met een ecologische deskundige uitgevoerd. Voorkomen wordt dat het leefgebied van deze soorten wordt beschadigd. Er wordt op deze plaatsen uitsluitend gewerkt met methoden die geen schade toebrengen aan de grote modderkruiper.
- Op plaatsen waar voortplanting van grote modderkruiper wordt vermoed worden werkzaamheden uitsluitend uitgevoerd in de periode 1 september – december.

Figuur 13 In het rood gemarkeerd de watergangen waar maatregelen moeten worden getroffen voor de grote modderkruiper

Aanleg baggerdepots

Om mogelijk negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen door de aanleg van de baggerdepots dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- De aanleg van de baggerdepots dient buiten het broedseizoen van (weide)vogels plaats te vinden (het broedseizoen duurt grofweg van half maart tot half juli). Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd onder de Wet natuurbescherming.
- Wanneer wel binnen het broedseizoen gewerkt wordt dient vooraf aan de werkzaamheden een inspectie plaats te vinden voor mogelijke broedgevallen.
- De baggerdepots dienen na gebruik (2 á 3 jaar) ingezaaid te worden met inheemse grassen en kruiden ten behoeve van foeragerende (weide)vogels.
- Wanneer het baggerdepot ingericht/in gebruik is dient de begroeiing rondom en op het depot kort gehouden te worden om schuilmogelijkheden voor predatoren als bunzing, wezel, hermelijn etc. zo minimaal mogelijk te houden. Ruigte moet worden voorkomen.
- Tijdens de aanleg dient er actie ondernomen te worden om te voorkomen dat rugstreeppadden de locatie koloniseert. Dit kan door de periode april-september te voorkomen dat ondiepe plassen ontstaan, en te voorkomen dat vergraafbare grond aanwezig is.
- De werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden tussen zonsopkomst en zonsondergang, om lichtverstoring door werkverlichting op vleermuizen te voorkomen.

5.4 Samenvattend

Binnen deelgebied Baggeren Provinciale weg N210 e.o. is leefgebied aangetroffen voor juridisch beschermde soorten. Conform de gedragscode dient er derhalve voor het baggeren een keuze te worden gemaakt tussen drie werkstrategieën zoals genoemd in paragraaf 5.2. Daarnaast moeten er aanvullende maatregelen worden uitgevoerd voor de groene glazenmaker, gevlekte witsnuitlibel, de ringslang, de waterspitsmuis, grote modderkruiper en de aanleg van de baggerdepots, zie paragraaf 5.3.

BIJLAGE A WET NATUURBESCHERMING - SOORTBESCHERMING

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soortenbescherming (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), en delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8), overgangsrecht (hoofdstuk 9) en afsluitend een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). Hierna volgt een toelichting van hoofdstuk 3 van de Wnb: soortenbescherming.

Algemene zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en – in dit geval – soorten. Dit laatste geldt ook voor soorten die niet specifiek beschermd zijn (art. 1.11, lid 1). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden (art. 1.11, lid 2). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd (art. 1.11, lid 3). Overtredingen zijn strafbaar op last van bestuursdwang (art. 7.1, lid 2).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1);
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2);
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3).

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (art. 3.1 lid 1).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn;
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; (art. 3.5 lid 1);

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; (art. 3.5, lid 5).

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten op genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen. Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (art. 3.10, lid 1 onder a en c).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art. 3.1 lid 1), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (art. 3.1 lid 2), het rapen of onder zich hebben van eieren (art. 3.1 lid 3) en het opzettelijk storen van vogels (art. 3.1 lid 4). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (art. 3.1 lid 5).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art 3.5 lid 1), het opzettelijk verstoren (art 3.5 lid 2), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren (art 3.5 lid 3) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.5 lid 4). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen (art 3.5 lid 5).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen (art 3.10 lid 1 onder a) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.10 lid 1 onder b). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen (art 3.10 lid 1 onder c).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragcode (art. 3.31 lid 1).

Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van LNV kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (art 3.3 lid 2-4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van LNV het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

De Provincie Zuid-Holland heeft een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten:

Zoogdieren

- Aardmuis.
- Bosmuis.
- Bunzing.
- Dwergmuis.
- Dwergspitsmuis.
- Egel.
- Gewone bosspitsmuis.
- Haas.
- Hermelijn.
- Huisspitsmuis.
- Konijn.
- Ree.
- Rosse woelmuis.
- Veldmuis.
- Vos.
- Wezel.
- Woelrat.

Amfibieën

- Bastaardkikker.
- Bruine kikker.
- Gewone pad.
- Kleine watersalamander.
- Meerkikker.

Deze soorten betreffen alleen zoogdieren en amfibieën. De soorten molmuis, ondergrondse woelmuis en tweekleurige bosspitsmuis, komen niet of nauwelijks voor in Zuid-Holland, zodat een provinciale vrijstelling voor die soorten niet opportuun is.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3;](#) [3.8 lid 1,3,](#) [3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor **soorten van de Vogelrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

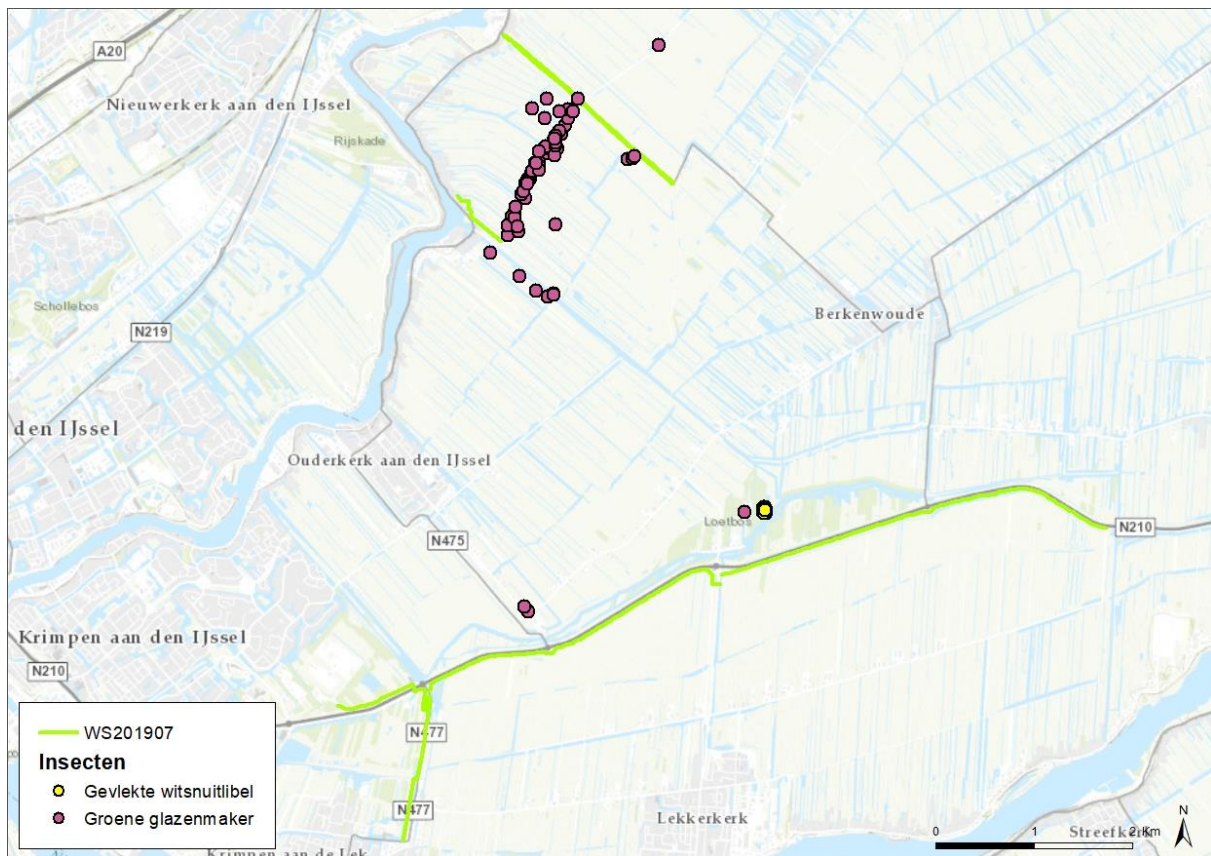
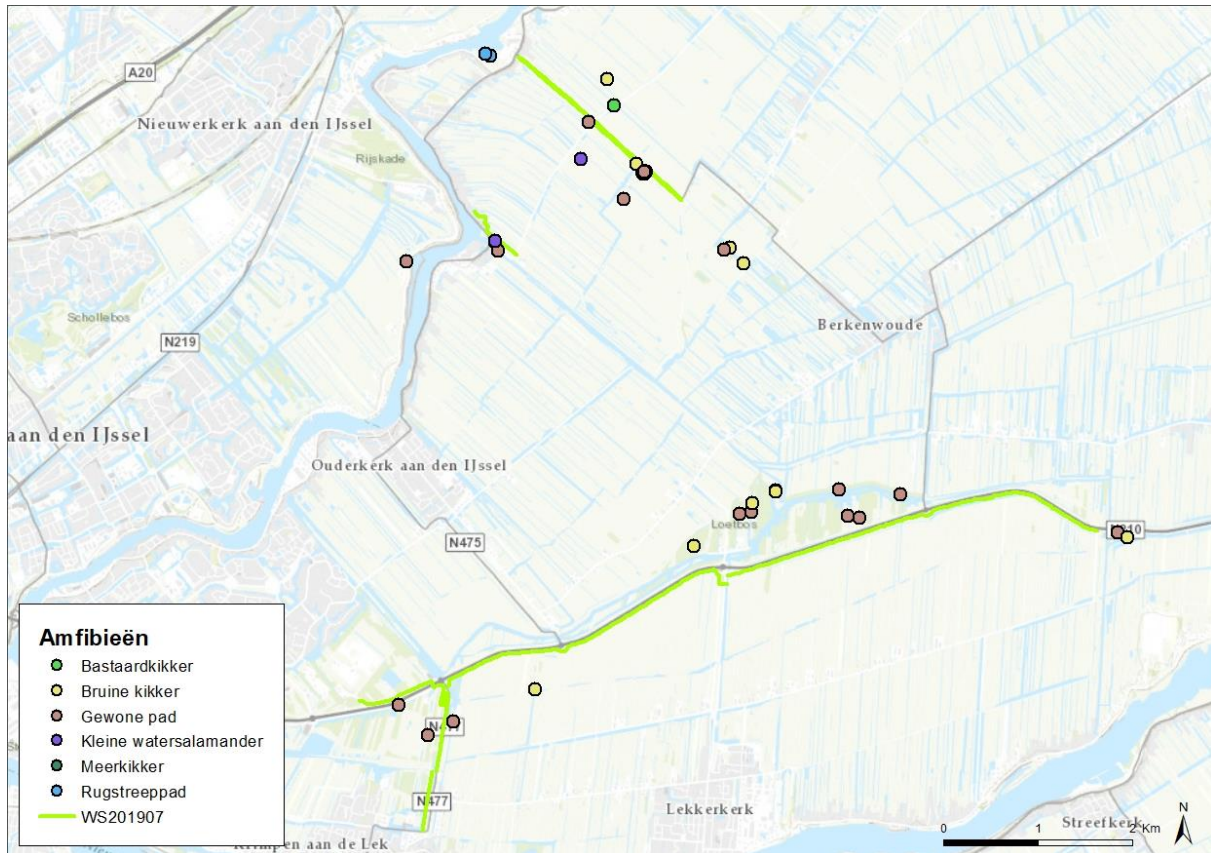
Voor **soorten van de Habitatrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.8 lid 5):

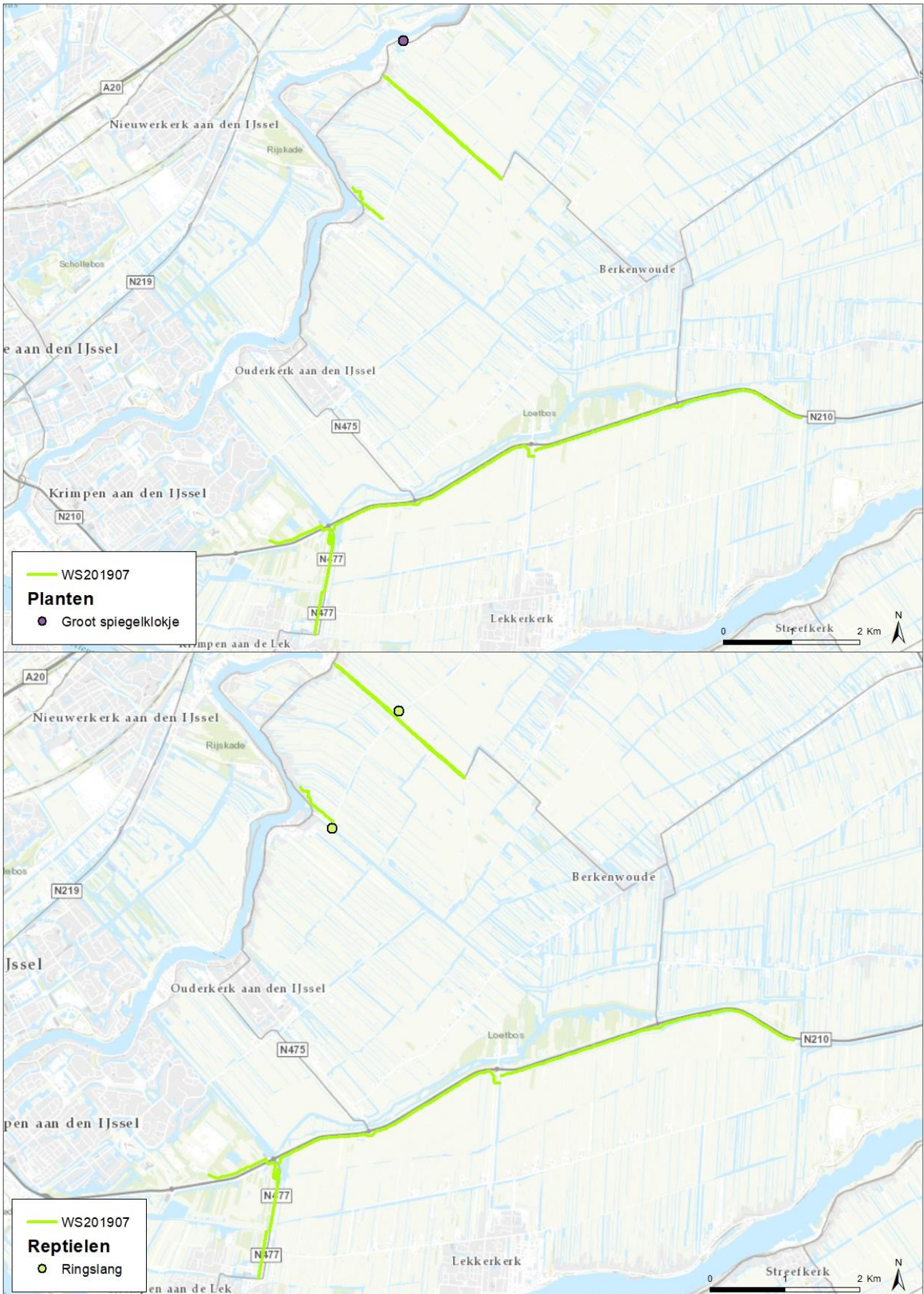
1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

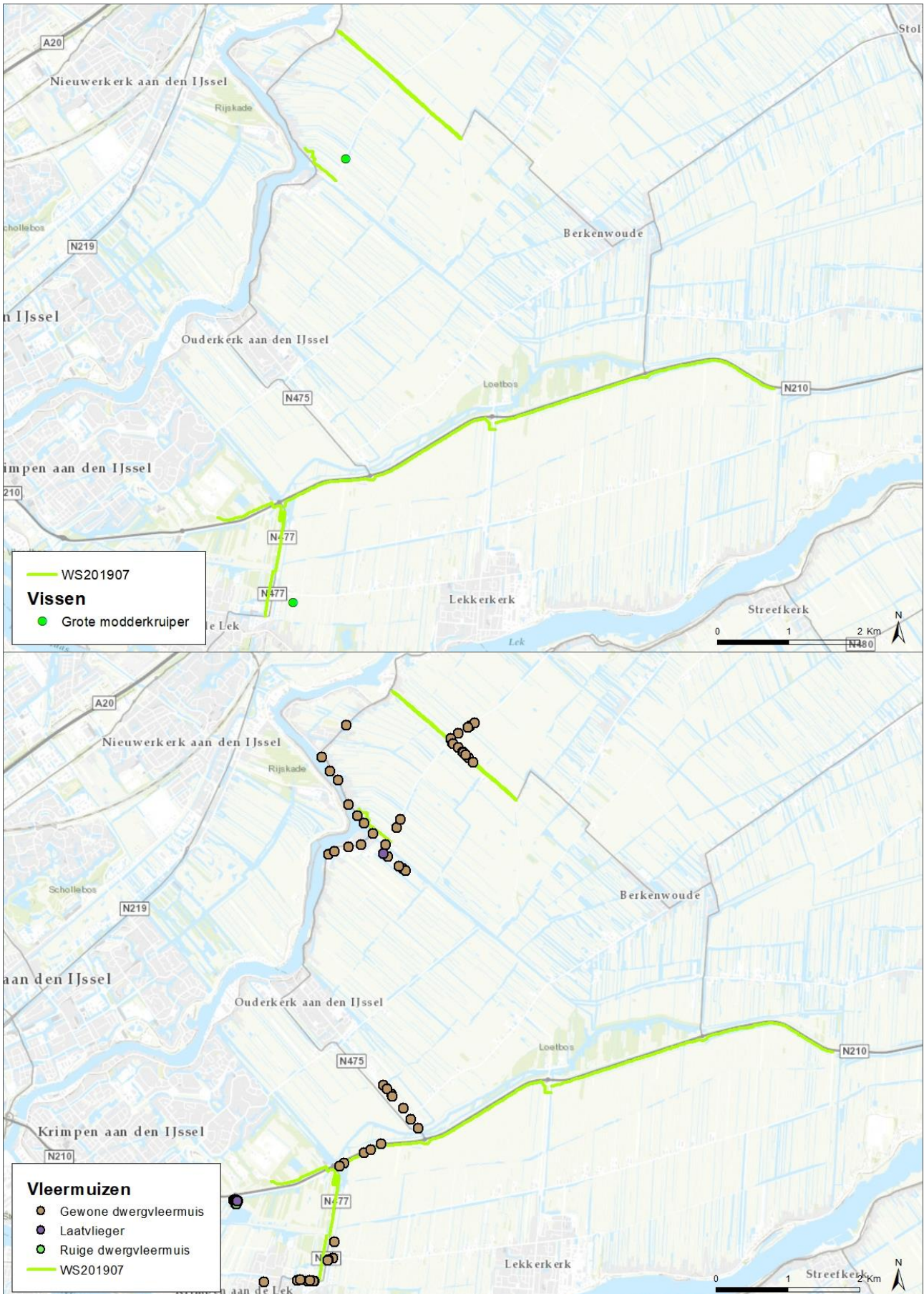
Voor de **andere beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

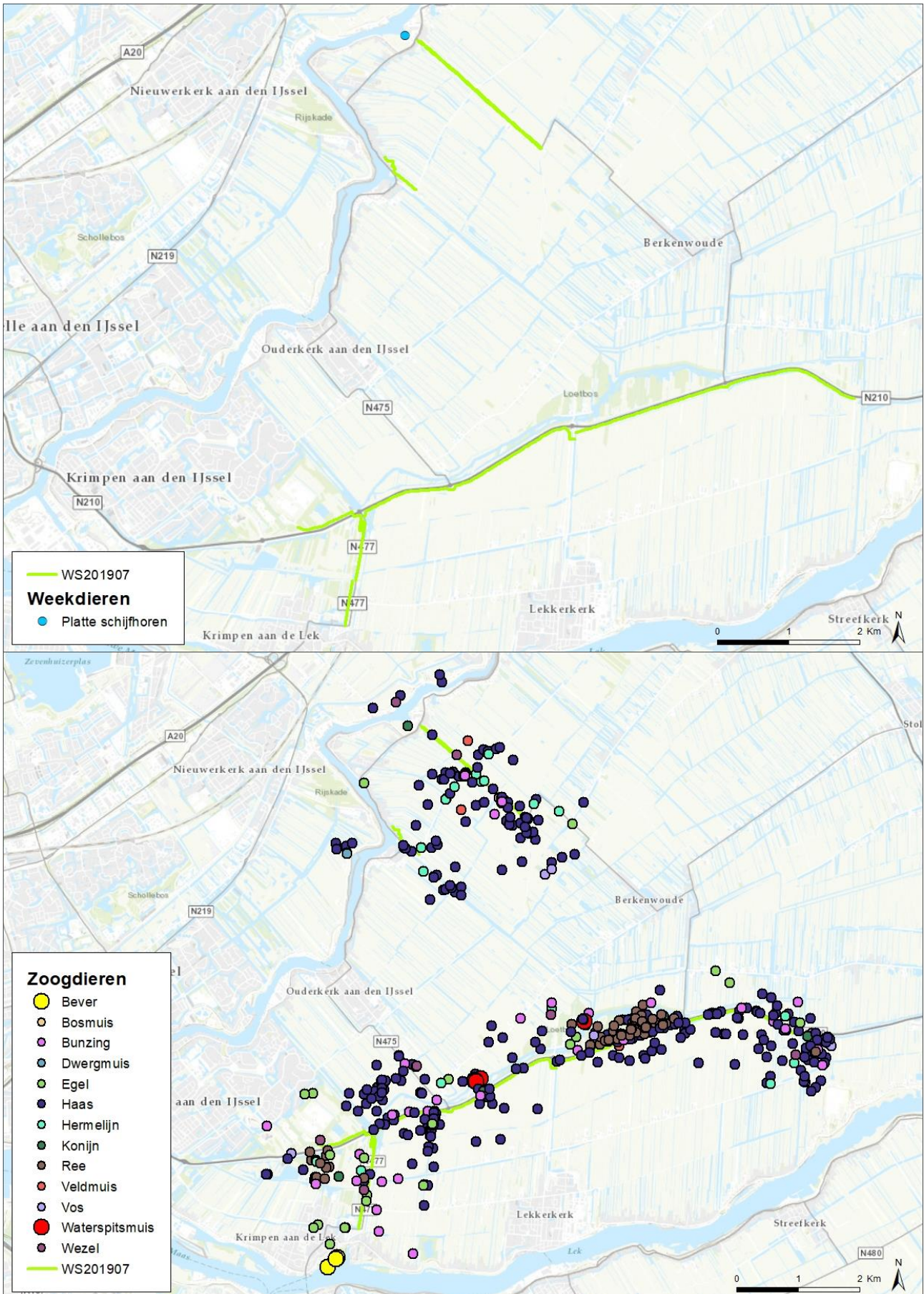
1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

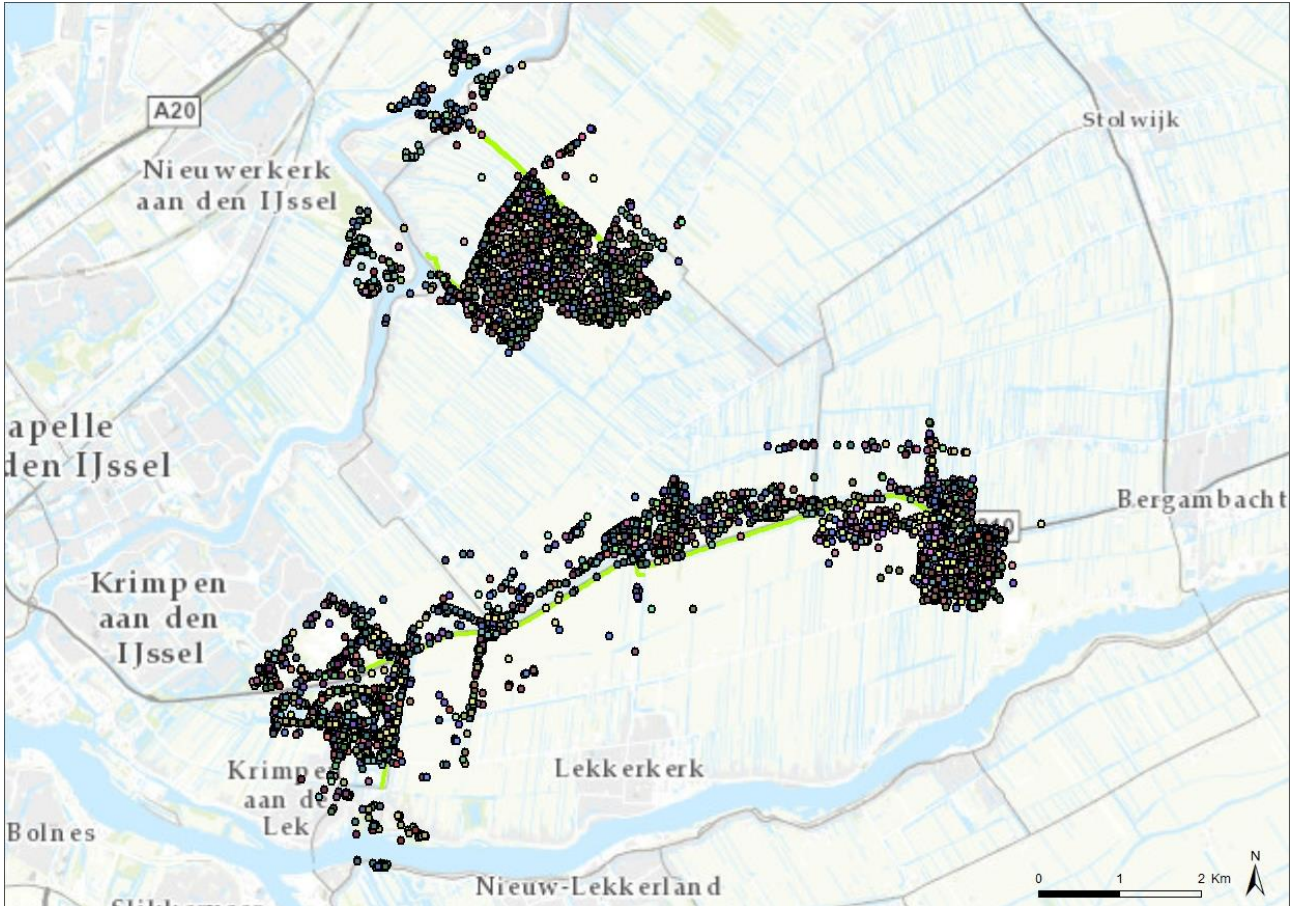
BIJLAGE B VERSPREIDINGSGEGEVENS NDFF

Vogels				
◆ Bergeend	◆ Gekraagde Roodstaart	◆ Kneu	◆ Ringmus	◆ Veldleeuwerik
◆ Blauwborst	◆ Gele Kwikstaart	◆ Knobbeelzwaan	◆ Roek	◆ Vink
◆ Blauwe Reiger	◆ Grasmus	◆ Koekoek	◆ Roerdomp	◆ Visdief
◆ Boerenwaluw	◆ Graspieper	◆ Kokmeeuw	◆ Roodborst	◆ Vuurgoudhaan
◆ Bonte Strandloper	◆ Grauwe Gans	◆ Kolgans	◆ Roodborsttapuit	◆ Waterhoen
◆ Boomkruiper	◆ Grauwe Vliegenvanger	◆ Koolmees	◆ Scholekster	◆ Waterral
◆ Boomleeuwerik	◆ Groene Specht	◆ Krakeend	◆ Sijs	◆ Watersnip
◆ Boompieper	◆ Groenling	◆ Kuifeend	◆ Slechtvalk	◆ Wielewaal
◆ Boomvalk	◆ Grote Bonte Specht	◆ Kwartel	◆ Slobeend	◆ Wilde Eend
◆ Bosrietzanger	◆ Grote Canadese gans	◆ Lepelaar	◆ Smient	◆ Winterkoning
◆ Bosuil	◆ Grote Lijster	◆ Matkop	◆ Sneeuwgans	◆ Wintertaling
◆ Braamsluiper	◆ Grote Zilverreiger	◆ Meerkoet	◆ Snor	◆ Witte Kwikstaart
◆ Brandgans	◆ Grutto	◆ Merel	◆ Spotvogel	◆ Wulp
◆ Bruine Kiekendief	◆ Havik	◆ Nachtegaal	◆ Spreeuw	◆ Zanglijster
◆ Buizerd	◆ Heggenmus	◆ Oeverwaluw	◆ Sprinkhaanzanger	◆ Zomertaling
◆ Casarca	◆ Holenduif	◆ Ooievaar	◆ Staartmees	◆ Zwarte Kraai
◆ Cetti's Zanger	◆ Houtduif	◆ Paapje	◆ Steenuil	◆ Zwarte Mees
◆ Dodaars	◆ Huismus	◆ Pijlstaart	◆ Steltkruut	◆ Zwarte Roodstaart
◆ Ekster	◆ Huiswaluw	◆ Pimpelmees	◆ Tafeleend	◆ Zwarte Stern
◆ Fazant	◆ IJsvogel	◆ Porseleinhoen	◆ Tapuit	◆ Zwartkop
◆ Fitis	◆ Kempphaan	◆ Purperreiger	◆ Tijftjaf	◆ Zwartkopmeeuw
◆ Fluiter	◆ Kievit	◆ Putter	◆ Torenavalk	◆ WS201907
◆ Fuut	◆ Kleine Karekiet	◆ Ransuil	◆ Tuinfluiter	
◆ Gaai	◆ Kleine Plevier	◆ Rietgors	◆ Tureluur	
	◆ Kluit	◆ Rietzanger	◆ Turkse Tortel	

COLOFON

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL
BAGGEREN PROVINCIALE WEG N210 E.O.

KLANT

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

AUTEUR

I. van Hamersveld & L.J. de Haan

PROJECTNUMMER

C03091.002101.1600

ONZE REFERENTIE

D10015904:30

DATUM

29 maart 2020

STATUS

Concept

GECONTROLEERD DOOR

H. Bouman
Senior ecoloog

VRIJGEGEVEN DOOR

A.M.A.J. Beerens MSc
Specialist ecologie

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com